

Nr 288.

Av herr **Österström**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inordnande i statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. under ändrat namn av statens pensionsanstalt av vissa grupper av befattningshavare.

I proposition, nr 198, till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit »inordnande i statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. under ändrat namn av statens pensionsanstalt av vissa grupper av befattningshavare», bl. a. av dem, som äro delägare i dövstumläraernas pensionsanstalt.

Emot förslaget om inordnande av dövstumläraerne m. fl. i statens pensionsanstalt kan intet invändas. Likaledes finna vi propositionens förslag, att den nuvarande pensionsåldern, 60 år, bibehålles, välbetänkt, och det icke blott av hänsyn till befattningshavarna själva, utan framförallt till skolornas verksamhet i betraktande av det synnerligen utslitande arbete, som dövstumundervisningen innebär.

Å sid. 25 tredje stycket uppifrån i propositionen anföres ett yrkande av kungl. skolöverstyrelsen, enligt vilket denna i skrivelse den 14 november 1922 hemställt, att vid ändring av bestämmelserna rörande dövstumläraernas pensionering högsta delaktighetsbeloppen för sagda lärare måtte sättas lika med minimiavlöningen i högsta lönegraden, som då utgjorde 6,000 kronor för manlig föreståndare, 5,000 kronor för kvinnlig föreståndare, 5,000 kronor för manlig lärare och 4,000 kronor för kvinnlig lärare.

Vid framläggande av sin proposition har Kungl. Maj:t accepterat detta av överstyrelsen år 1922 framförda förslag, och Kungl. Maj:t framhåller å sid. 29 i propositionen, tredje stycket nedifrån, att dessa belopp *motsvara nuvarande minimilöner*.

Då emellertid dövstumläraernas löner efter år 1922 blivit av resp. landsting och städer reglerade, så att de nu utgöra i högsta lönegraden:

för manlig föreståndare lägst 7,000 kronor, högst 8,125 kronor,

för kvinnlig föreståndare 6,040 kronor,

för manlig lärare lägst 5,500 kronor, högst 5,850 kronor och

för kvinnlig lärare lägst 4,200 kronor, högst 4,425 kronor,

är det tydligt, att Kungl. Maj:t ej beaktat senare företagna löneregleringar vid dövstumskolorna. Det synes därför vara rätt och billigt, att pensionsbestämmelserna så utformas, att dövstumläraerepersonalen i likhet med andra erhåller pension med hänsyn tagen till nu utgående löner och icke såsom i propositionen föreslås med hänsyn till tidigare gällande.

Vid sådant förhållande skulle pensionsunderlaget för manlig föreståndare utgöra lägst 5,250 och högst 6,000 kronor; för kvinnlig föreståndare 4,530 kronor; för manlig lärare lägst 4,125 och högst kr. 4,387: 50 samt för kvinnlig lärare lägst 3,150 kronor och högst kr. 3,318: 75.

Av Kungl. Maj:ts proposition framgår icke, huruvida meningen är att nu gällande övergångsstadganden i reglementet för dövstumlärnarnas pensionsanstalt fortfarande skola äga giltighet. Rörande denna sak vilja vi framhålla nödvändigheten av att åtminstone vissa av dem — särskilt i vad de gälla tjänsteårsberäkning och tjänsteårens antal för rätt till pension — fortfarande må få äga tillämplighet. I motsatt fall skulle några av de lärare, som vid den nuvarande organisationens ikraftträdande år 1889 innehade tjänst vid dåvarande dövstumskolor, men sedan måst övergå till tjänst såsom biträdande lärare med partiell tjänstgöring och som först senare åter vunnit ordinarie anställning, vid uppnådda 60 års ålder icke hava rätt till full pension, en rätt som emellerlid enligt nu gällande bestämmelser tillkommer dem.

Enligt anförda proposition sid. 28, tredje stycket uppifrån, framhålles önskvärdheten av att jämväl extra ordinarie lärare och vikarier samt lärare i övningsämnen vid här ifrågavarande läroanstalter må ifråga om pensionsrätt jämföras med ordinarie lärare. Däremot saknas förslag om pensionsrätt för en annan grupp av icke ordinarie befattningshavare vid dövstumskolorna, nämligen för dövstupastorerna. Sådana äro numera anställda inom samtliga dövstumskoldistrikt med undantag av sjätte distriktet. Enligt kungl. kungörelsen den 6 oktober 1905 skall dövstupastor »för viss tid eller tillsvidare med viss uppsägningstid antagas av vederbörande skolstyrelse i den ordning, som gäller angående lärare vid dövstumskola». Av nu anställda dövstupastorer hava till antalet 5, nämligen de inom första, andra, tredje, fjärde och femte distriktet, sin verksamhet såsom uteslutande sysselsättning, medan inom sjunde distriktet verksamheten ifråga är uppdragen åt fyra pastorer, som med densamma förena annan prästerlig eller lärareverksamhet.

Då dövstupastorernas verksamhet måste betraktas såsom synnerligen värdefull, och då det är av vikt att vid tjänsterna i fråga få behålla personer, som på området förvärvat ingående erfarenhet, är det givet, att deras ekonomiska ställning måste så tryggas, att de icke se sig nödsakade att efter någon tids tjänstgöring som dövstupastorer söka sig annan ekonomiskt mera tryggande verksamhet. Härför kräves med nödvändighet för dem och deras efterlevande betryggande pensionsförhållanden.

De löner, efter vilka pension borde beräknas för dövstupastor med tjänsten såsom uteslutande sysselsättning, variera i högsta lönegraden mellan 6,500 kronor såsom minimilön och 7,125 kronor som maximilön.

På grund av vad sålunda anförts, få vi hemställa,

dels att riksdagen ville med ändring av vad som i Kungl. Maj:ts proposition föreslagits bestämma, *att* pensionsunderlagen för föreståndare, lärare och lärarinnor vid dövstumskolorna skola utgöras

av $\frac{3}{4}$ utav utgående löner, dock högst 6,000 kronor och *att* vissa i reglementet för dövstumläraernas pensionsanstalt intagna övergångsstadganden alltjämt må få äga giltighet,

dels ock att riksdagen ville besluta, att delaktighet i statens pensionsanstalt måtte beredas även dövstupastorer, med tjänsten såsom uteslutande sysselsättning för dem själva, samt för deras änkor och barn och *att* med hänsyn tagen till ovan angivna för dövstupastorer utgående löner pension måtte beredas dem efter enahanda grunder som dövstumlärare.

Stockholm den 16 mars 1926.

Ivar Österström.
